



EUROOPAN PARLAMENTTI

2009 - 2014

---

*Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta*

---

**2013/2093(INI)**

17.10.2013

# LAUSUNTO

työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunnalta

sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunnalle

Euroopan vähittäiskaupan toimintasuunnitelmasta kaikkien toimijoiden eduksi  
(2013/2093(INI))

Valmistelija: David Casa

PA\_NonLeg

## EHDOTUKSET

Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta pyytää asiasta vastaavaa sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokuntaa sisällyttämään seuraavat ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

1. panee merkille, kuinka tärkeä on vähittäiskaupan ala, jonka osuus EU:n niin ammattitaitoisten kuin kouluttamattomienkin kokonaistyöllisyydestä on melkein 15 prosenttia, ja panee erityisesti merkille sen merkityksen nuorille; panee merkille komission lähestymistavan, joka perustuu siihen käsitykseen, että liikkuvuuden edistäminen voi tukea alan kasvua, mutta korostaa, että pelkkää rajat ylittävää työnvälitystä ei saa pitää keinona selviytyä kriisistä; panee merkille myös, että 29 prosenttia kaikista yrityksistä EU:ssa ja hyvin suuri osa pk-yrityksistä toimii tällä alalla; toteaa myös, että perinteiset ammatit ovat kärsineet viime vuosina ja että tarvitaan toimenpiteitä tällaisten alojen korkealaatuisten työpaikkojen tukemiseksi ja edistämiseksi;
2. korostaa, että vähittäiskauppiat tarjoavat tavaroiden ja palveluiden ostamista varten erilaisia ja nykyaikaisia tapoja, jotka parantavat kuluttajien valinnanvaraa ja tarjoavat joustavia työmahdollisuuksia etenkin nuorille ja pitkäaikaistyöttömille;
3. korostaa tarvetta laatia yksi johdonmukainen ja tehokkaasti eri politiikanaloja koordinoiva toimintasuunnitelma, jolla pyritään edistämään vähittäiskaupan toimintaa yhtä lailla taloudelliselta, sosiaaliselta kuin ympäristönkin kannalta Eurooppa 2020 -strategian tavoitteiden mukaisesti ja luomaan korkealaatuista ja kestävä työllisyyttä;
4. katsoo, että taloudellisen taantuman vuoksi alalta ja myös suurista vähittäiskaupoista on hävinnyt huomattavasti työpaikkoja ja työntekijät joutuvat aiempaa useammin noudattamaan lyhennettyä työaika; toteaa, että jotkut monikansalliset yritykset ovat positiivisen tuloksen ylläpitämiseksi käyttäneet kriisiä tekosyynä henkilöstön vähentämiseen, työmäärän lisäämiseen, palkkatukijärjestelmien käyttöön ja työtuntien vähentämiseen;
5. korostaa, että on tärkeää puuttua työvoiman ammattitaidon ja vähittäiskaupan alan vaatimusten väliseen epäsuhtaan ja ottaa huomioon erityisesti maat, joissa on korkea nuorisotyöttömyys, ja kiinnittää perusteellista huomiota työolojen parantamiseen, jotta voidaan luoda lisää työpaikkoja etenkin nuorille, pitkäaikaistyöttömille, ikääntyville työntekijöille ja vammaisille henkilöille; katsoo, että on myös pohdittava ammattitaidon päivittämisen tarpeellisuutta elinikäisen oppimisen avulla, jotta työntekijät voivat ottaa vastaan innovaatioista seuraavia uusia työtehtäviä, jotta voidaan vastata entistä paremmin työmarkkinoiden tarpeisiin ja jotta voidaan mahdollistaa työntekijöiden työ perinteisissä, työvoimapulasta kärsivissä ammateissa; korostaa, että työnantajien olisi oltava aktiivisia ja valmistettava työntekijöitä säännöllisesti heidän alallaan tapahtuviin muutoksiin ja innovaatioihin;
6. katsoo, että näiden seikkojen vuoksi ja jotta voidaan käsitellä tehokkaasti vähittäiskaupan alan ammattitaidon yhteensopimattomuuden ongelmaa, on tarpeen laatia alalle selkeät laadulliset ja määrälliset vaatimukset ja ottaa työskentelyyn mukaan aktiivisesti kaikki sidosryhmät ja myös työmarkkinaosapuolet sekä yritysmaailma;

7. katsoo, että vähittäiskaupan alalla palkat ovat yleisesti keskimäärin alhaisempia kuin muilla aloilla, mikä johtaa osaamispuulaan, sillä korkeasti koulutetut työntekijät eivät helposti jää vähittäiskaupan alalle alhaisten palkkojen vuoksi ja koska he eivät pidä sitä alana, jolla voi luoda uraa; suosittaa tästä syystä jäsenvaltioille ja yrityksille, että ne ottavat – tarvittaessa aina yhteistyössä työmarkkinaosapuolten kanssa – alalla käyttöön sellaiset palkat, jotka mahdollistavat kohtuullisen elintason;
8. pitää valitettavana, että erittäin suuri osa alalla työskentelevistä on nuoria, mihin liittyy työntekijöiden suuri vaihtuvuus, sillä suuntauksena on nuorten työllistäminen halvalla ja joustavilla työsopimuksilla ja heidän korvaamisensa taas uusilla työntekijöillä, kun he ikääntyvät; toteaa, että samoin pyritään korvaamaan myös henkilöstöä, jolla on pysyvämpiä sopimuksia ja paremmat palkkaehdot; kehottaa jäsenvaltioita ottamaan käyttöön suunnitelmia, joissa tarjotaan kannustimia iäkkäiden työntekijöiden koulutusta ja uudelleen koulutusta varten; katsoo, että tätä alaa on tuettava nopeasti, jotta voidaan tarjota kestäviä ja asianmukaisia työpaikkoja;
9. korostaa, että on tarpeellista käyttää olemassa olevia ja suunniteltuja välineitä entistä enemmän hyödyksi EU:n tasolla tukemaan jäseneltyjä kumppanuussuhteita oppilaitosten ja yritysten välillä ja muun muassa alakohtaisia taitoyhteenliittymiä ”Erasmus kaikille” -ohjelman ja eurooppalaisen nuorisotakuun yhteydessä; kannustaa kehittämään koulujen ja yritysmaailman välisiä kumppanuuksia, kuten oppisopimuskoulutuksessa olevien kaksoiskoulutusjärjestelmiä, joita eurooppalainen oppisopimusyhteenliittymä tukee;
10. katsoo, että alalle on ominaista huomattava joustavuus, määräaikaisten työsopimukset ja vuokratyövoiman käyttö; toteaa myös, että tällä alalla työntekijöiden on usein tehtävä töitä sunnuntaisin ja yleisinä lomapäivinä sekä iltaisin ja öisin, mikä voi vaikuttaa kielteisesti työntekijöiden terveyteen samoin kuin työ- ja yksityiselämän yhteensovittamiseen; pitää tärkeänä työ- ja yksityiselämän asianmukaisen tasapainon edistämistä ja kehottaa jäsenvaltioita mukauttamaan politiikkaansa suhteessa työntekoon sunnuntaisin ja julkisina lomapäivinä vähittäiskaupan alalla, jotta voidaan edistää työntekijöiden työ- ja yksityiselämän asianmukaista tasapainoa välttämällä alan pk-yrityksiin kohdistuva kielteinen vaikutus; kehottaa jäsenvaltioita ja työmarkkinaosapuolia harkitsemaan vakavasti sellaisen politiikan toteuttamista, jonka mukaan sunnuntaityöhön sovelletaan aina vapaaehtoisuuden periaatetta, siitä maksetaan riittävä palkka ja siitä myönnetään korvaavia vapaita ja poikkeukset perustellaan riittävällä tavalla;
11. kehottaa työmarkkinaosapuolia käyttämään mallina lukuisia yritysten sisäisiä sopimuksia, jotka ovat lisänneet työntekijöiden itsensä hallinnoimia työaikatauluja, jotta he voivat suunnitella etukäteen viikon aikana tehtävät ylityöt tai lisätyötunnit sen sijaan, että heitä vaaditaan työhön lyhyellä varoitusaajalla, ja jotta he voivat henkilökohtaisista syistä valita työskentelyn tavanomaisesta työpaikastaan poiketen jossakin toisessa myyntipisteessä;
12. kehottaa lisäämään tukea ja kannustusta pk-yrityksille ja osuuskunnille ja erityisesti innovatiivisille ja yhteisötaloutta tukeville pk-yrityksille ja osuuskunnille, jotka vastaavat uusiin tarpeisiin markkinoilla ja osallistuvat ympäristöystävällisiin ja sosiaalisesti vastuuntuntoisiin hankkeisiin, jotta voidaan parantaa kilpailukykyä EU:n vähittäiskaupan alalla, alentaa kuluttajahintoja, parantaa palvelujen laatua ja luoda uusia työmahdollisuuksia;

13. panee merkille uudet tärkeät suuntaukset, jotka tehostavat vähittäiskaupan palveluiden tarjoamista, ja kannustaa tällaisten suuntausten tukemista muun muassa digitaalisten sisämarkkinoiden, ja erityisesti niiden rajat ylittävän kehityksen yhteydessä; kehottaa tarjoamaan ylimääräistä tukea pienemmille vähittäismyyjille, sillä heidän on usein vaikeampi pysyä mukana teknologian muutoksissa;
14. toteaa, että suuret vähittäiskaupat ovat kahmineet suurimman osan voitoista pienten yritysten ja mikroyritysten kustannuksella, koska ne kykenevät hyödyntämään mittakaavaetuja, lisäämään tuottavuutta ja tarjoamaan alhaisempia hintoja; huomauttaa, että tämä on sosiaalisen ja paikallisen yhteenkuuluvuuden kannalta huolestuttavaa, kun pienet kaupat häviävät kaupunkien keskustoista, pienemmiltä asuinalueilta ja maaseudulta ja siirtyvät kaupunkien ulkopuolelle ostoskeskuksiin, mikä vaikeuttaa erityisesti iäkkäiden ja vammaisten henkilöiden perustarpeiden tyydyttämistä; toteaa, että tämän seurauksena vähittäiskaupasta on hävinnyt monia työpaikkoja; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita tekemään investointeja ja luomaan kannustimia alan pk-yritysten tukemiseksi ja hyväksymään aukioloaikoja koskevan tiukan lainsäädännön oikeudenmukaisen kilpailun turvaamiseksi;
15. panee merkille, että tärkeä kysymys vähittäiskaupan alalla on pimeä työ, joka aiheuttaa suuria sosiaalisia riskejä ja alentaa työntekijöiden tulotasoa; toteaa, että työntekijät ovat samalla terveydenhuollon ja sosiaalietuuksien ulkopuolella, mikä vaikuttaa kielteisesti jäsenvaltioiden talouteen ja Euroopan sosiaalisen mallin kestävyYTEEN sekä horjuttaa sosiaalietuuksien ja julkisten palvelujen rahoitusta ja tarjoamista; toteaa huolestuneena, että monissa jäsenvaltioissa on liian vähän työvoimaviranomaisia; kehottaa noudattamaan olemassa olevaa sosiaali- ja työlainsäädäntöä moitteettomasti ja lisäämään työpaikkatarkastuksia tarvittaessa; ilmaisee tyytyväisyytensä komission aloitteeseen ryhtyä vuoropuheluun vähittäiskaupan alan sidosryhmien kanssa eurooppalaisen foorumin yhteydessä, jotta voidaan estää pimeää työtä, arvioida harmaan talouden vaikutusta työoloihin ja laatia EU:n lähestymistapa sen torjumiseksi; pitää suotavana, että työnantajajärjestöt erottavat pimeää työvoimaa käyttävät työnantajat;
16. pitää myönteisenä komission tiedonantoon sisältyvää vaatimusta työpaikkojen turvallisuudesta siten, että kehitetään älykkäitä varastoja, jotka vähentävät raskaiden kuormien nostamisesta aiheutuvaa onnettomuusriskiä yhdellä vaarallisimmista aloista sekä vähentävät erityisesti työperäistä stressiä ja huonoista asennoista johtuvia tuki- ja liikuntaelinten sairauksia; kehottaa komissiota sen vuoksi ryhtymään toimiin ja ottamaan uudelleen käsittelyyn direktiiviehdotuksen, joka hylättiin jonkin aikaa sitten;
17. pitää valitettavana, että vaikka että franchising on hyödyllinen väline alan kasvun lisäämiseksi ja työpaikkojen luomiseksi, joissakin tapauksissa franchising-oikeudet myöntävässä yrityksessä ei ole sovellettu voimassa olevia yrityssovimuksia franchising-yrityksen työntekijöihin;
18. katsoo, että vähittäiskaupan alan työmarkkinavuoropuhelu on saavuttanut tyydyttävän tason, ja pitää tästä syystä myönteisenä komission päätöstä perustaa vähittäiskaupan kilpailukykyä käsittelevä pysyvä ryhmä, jossa on jäsenvaltioiden ja kaikkien asianomaisten sidosryhmien edustajia;

19. pitää valitettavana, ettei komission tiedonannossa viitata millään tavalla alalla ilmenevään sosiaaliseen polkumyyntiin, joka houkuttelee joitakin monikansallisia yrityksiä investoimaan maihin, joissa järjestäytyminen ja työehtosopimusneuvottelut ovat kiellettyjä;
20. katsoo, että vähittäismarkkinalainsäädännön olisi perustuttava paremmin tosiasioihin erityisesti, kun kyse on tarpeesta tarkastella ja ymmärtää riittävästi lainsäädännön vaikutusta pieniin yrityksiin;
21. kehottaa EU:n ja jäsenvaltioiden tasolla toimiin, joilla poistetaan tarpeettomat lainsäädännölliset rajoitukset ja hallinnolliset esteet, jotka voivat rajoittaa kasvua, innovointia ja työpaikkojen luomista näillä aloilla;
22. toteaa, että 8,7 prosenttia Euroopan väestöstä ei saanut vuonna 2010 riittävästi laadultaan asianmukaista ruokaa; pitää tärkeänä sellaista EU-politiikkaa, joka tukee mahdollisuutta asioida elintarvikkeiden vähittäismyymälöissä, jotka tarjoavat korkealaatuista ja kohtuuhintaista ruokaa erityisesti epäsuotuisassa asemassa olevilla alueilla, ja joka tukee kunnollisia työpaikkoja;
23. korostaa, että pienten ja keskisuurten vähittäiskauppojen merkitys on suuri kaupunkien ja kyläkeskusten elvyttämisessä ja niiden moninaisuuden ja eloisuuden säilyttämisessä, ostosmahdollisuuksien tarjoamisessa paikallisille asukkaille ja myös iäkkäille henkilöille sekä maaseutualueiden työllisyyden turvaamisessa.

## VALIOKUNNAN LOPULLISEN ÄÄNESTYKSEN TULOS

<b>Hyväksytty (pvä)</b>	17.10.2013
<b>Lopullisen äänestyksen tulos</b>	+: 34 -: 2 0: 0
<b>Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet</b>	Regina Bastos, Edit Bauer, Heinz K. Becker, Phil Bennion, Vilija Blinkevičiūtė, Philippe Boulland, Alejandro Cercas, Ole Christensen, Minodora Cliveti, Marije Cornelissen, Emer Costello, Frédéric Daerden, Richard Falbr, Stephen Hughes, Danuta Jazłowiecka, Patrick Le Hyaric, Olle Ludvigsson, Thomas Mann, Csaba Óry, Sylvana Rapti, Licia Ronzulli, Elisabeth Schroedter, Nicole Sinclair, Jutta Steinruck, Andrea Zanon, Inês Cristina Zuber
<b>Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet</b>	Georges Bach, Sergio Gutiérrez Prieto, Anthea McIntyre, Csaba Sógor, Tatjana Ždanoka
<b>Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (187 art. 2 kohta)</b>	Eric Andrieu, Pilar Ayuso, Eduard-Raul Hellvig, Roberta Metsola